

Проектно-орієнтований підхід в управлінні якістю освітнього середовища в закладах загальної середньої освіти

Дмитро Нечипорук

*аспірант спеціальності 073 «Менеджмент»,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: NechyporukDA@krok.edu.ua,
ORCID: 0009-0003-2320-8760*

Ганна Пазєєва

*к. е. н., доцент,
заступник завідувача кафедри управлінських технологій,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: pazeevaa@krok.edu.ua,
ORCID: 0000-0002-6557-6890*

Анотація. Розглянуто проектно-орієнтований підхід як ефективний інструмент управління якістю освітнього середовища в закладах загальної середньої освіти. Виокремлено ключові переваги цього підходу, зокрема системність, результативність, гнучкість, міждисциплінарність, сталість та орієнтацію на розвиток людського потенціалу. Окреслено основні виклики сучасного освітнього середовища та запропоновано шляхи їх подолання на основі проектного підходу.

Мета. Обґрунтувати доцільність і ефективність застосування проектно-орієнтованого підходу до управління якістю освітнього середовища в закладах загальної середньої освіти.

Об'єкт дослідження. Освітнє середовище закладів загальної середньої освіти як системний чинник забезпечення якості освіти за рахунок проектно-орієнтованого підходу.

Предмет дослідження. Управлінські механізми забезпечення якості освітнього середовища на основі проектно-орієнтованого підходу.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати поняття якості освіти та освітнього середовища.
2. Визначити основні проблеми управління якістю освітнього середовища.
3. Охарактеризувати можливості проектно-орієнтованого підходу для вирішення зазначених проблем.
4. Запропонувати шляхи впровадження ефективних проектних практик у сучасних школах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання якості освіти розглянуто в працях О. Я. Савченко, О. І. Локшиної, Т. О. Лукіної, Б. М. Жебровського, О. І. Ляшенка, Г. В. Єльнікової, Г. І. Сазоненко, О. В. Онопрієнко та ін. В дослідженнях Н. Л. Панасюк [1].

Якість освіти безпосередньо залежить від якості освітнього середовища, якому присвячені роботи таких дослідників, як Н. П. Бондаренко [2], В. Ю. Бикова, О. Є. Лободи, С. Є. Фокші та інших. У цих працях освітнє середовище представлено як багатовимірне явище, що потребує інноваційного

управління задля забезпечення його безпечності, інклюзивності та здатності мотивувати учасників до особистісного розвитку.

Виклад основного матеріалу. Загальна середня освіта є фундаментом формування людського капіталу, який, у свою чергу, визначає конкурентоспроможність країни на глобальному рівні. Важливу роль у цьому контексті відіграє якість освітнього середовища, яка безпосередньо впливає на ефективність формування знань, умінь і компетентностей учнів, рівень їхньої соціалізації та мотивацію до саморозвитку. Освітнє середовище в сучасному розумінні — це не лише фізичний простір, а й комплекс взаємопов'язаних факторів, що формують умови для особистісного та професійного зростання здобувачів освіти [3]. Цей простір має багатовимірну структуру, яка охоплює:

- фізичне середовище, яке включає стан інфраструктури, облаштування класів, доступність освітніх просторів;
- психологічне середовище, яке залежить від емоційного клімату, атмосфери підтримки;
- соціальне середовище — це взаємодія між учасниками освітнього процесу, партнерство з громадою;
- цифрове середовище — доступ до ІКТ, цифрова компетентність педагогів і учнів;
- організаційне середовище, яке враховує структуру управління, розподіл повноважень, автономію;
- педагогічне середовище — методи викладання, підхід до оцінювання, формування освітніх траєкторій;
- мотиваційне середовище — наявність стимулів, визнання досягнень, підтримка успіху в навчанні;
- інклюзивно-культурне середовище — доступність освіти для всіх, повага до різноманіття.

Попри визнання важливості всіх вимірів, управління ними часто є фрагментарним або ситуативним. Бракує цілісних стратегій, спрямованих на системний розвиток освітнього середовища. У цьому контексті перспективним є впровадження проєктно-орієнтованого підходу як механізму стратегічного управління. Цей підхід базується на реалізації конкретних проєктів, кожен з яких має чітко окреслену мету, часові рамки, індикатори ефективності та ресурси і в основі яких є системне бачення змін, взаємозв'язок між різними вимірами середовища та орієнтація на кінцевий результат.

Проєктне управління дозволяє вирішити низку системних проблем, зокрема: подолати фрагментарність управлінських рішень; забезпечити інтеграцію інновацій у всі складові середовища; активізувати участь усіх учасників освітнього процесу; сприяти створенню безпечного, відкритого, інклюзивного простору; розвивати горизонтальні зв'язки між закладами освіти [4] тощо.

Основними принципами цього підходу є: системність, орієнтація на результат, гнучкість і адаптивність (Agile), постійне вдосконалення, міждисциплінарність, підтримка мотивації учнів і сталість змін. Важливою складовою є створення

та функціонування «банку типових проєктів» — національного цифрового ресурсу, що акумулює та поширює успішні практики з різних регіонів України, забезпечуючи адаптацію та впровадження їх у ширшому масштабі.

Виходячи з вищевикладеного матеріалу, нами було запропоновано наступне: сформувати національну платформу для обміну проєктними рішеннями між школами; запровадити механізми методичної та фінансової підтримки проєктної діяльності в освіті; розвивати горизонтальні зв'язки між освітніми закладами для масштабування кращих практик; підготувати управлінські кадри до реалізації проєктного менеджменту в освіті.

Висновки. Проєктно-орієнтований підхід до управління якістю освітнього середовища є інноваційним та ефективним механізмом, що забезпечує стратегічний розвиток освіти. Його впровадження дозволяє гармонізувати різні складові освітнього середовища, підвищити мотивацію учасників освітнього процесу та забезпечити сталий позитивний ефект у довгостроковій перспективі.

Ключові слова: якість освіти, освітнє середовище, управління, проєктно-орієнтований підхід, загальна середня освіта, інновації, сталий розвиток.

Список використаних джерел

1. Панасюк Н. Л. Роль та місце управління якістю освіти в системі загального менеджменту. *ScienceRise : Pedagogical Education*. 2015. Т. 4. № 5. С. 18–21.
2. Бондаренко Н. Освітнє середовище : єдність форми та змісту. *Вища освіта України*. 2023. №4. С. 40–48.
3. Фокша С. Є. *Освітнє середовище Нової української школи (базова середня освіта)*. Запоріжжя : Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, 2022. С. 84–90.
4. Буркова Л. *Проєктний підхід в освіті : концептуальні основи*. Педагогічні науки. 2023. №1. С. 6–14.